

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุของครูในอำเภอเมือง
จังหวัดสระบุรี

Study on Factors Affecting Retirement Preparedness of Teachers in Mueang District,
Saraburi Province

นายเจตพัฒน์ สงวนสุทธิ

คณะบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการจัดการการเงินและการธนาคาร

มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเทศไทย

Jetaphat Sanguansut

E-mail : Tumlovepotato@gmail.com

Finance and Banking, Business Administration,

Ramkhamhaeng University, Thailand

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุของครูในอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1.) เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมก่อนการเกษียณอายุการทำงานของครูในอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี 2.) เพื่อศึกษาทัศนคติที่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมก่อนการเกษียณอายุการทำงานของครูในอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี และ 3.) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมก่อนการเกษียณอายุการทำงานของครูในอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ คือ ครูในอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี จำนวน 400 คน โดยทำการเก็บข้อมูลรวบรวมโดยแบบสอบถาม และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับคำตอบแบบหลายคำตอบ (Multiple Response Analysis) และการถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยมีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของครูในอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี ที่แตกต่างกัน ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพของครอบครัว ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ความพึงพอใจของรายได้ ภาระหนี้สิน และภาวะสุขภาพ มีผลต่อการเตรียมความพร้อมก่อนการเกษียณอายุการทำงานของครูในอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

และส่วนปัจจัยด้านทัศนคติของครูที่ทำงานในอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี ได้แก่ ด้านความรู้ ความเข้าใจ และพฤติกรรม ต่างกัน มีผลต่อการเตรียมความพร้อมก่อนการเกษียณอายุการทำงานของครูที่ทำงานในอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : ปัจจัยด้านทัศนคติ , ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการเตรียมพร้อมก่อนเกษียณอายุ

Abstract

The objective of this study is to examine the factors affecting retirement preparedness among teachers in Mueang District, Saraburi Province. The specific objectives are as follows : 1.) To study personal factors that influence retirement preparedness among teachers in Mueang District, Saraburi Province. 2.) To investigate attitudes that affect retirement preparedness among teachers in Mueang District, Saraburi Province 3.) To explore factors influencing retirement preparedness among teachers in Mueang District, Saraburi Province. The sample group used in this study consists of government officials from Phra Pradaeng District, Samut Prakan Province, totaling 400 individuals. Data collection was conducted through questionnaires, and statistical analyses included percentages, means, standard deviations, multiple response analysis, and multiple regression analysis, with a significance level set at 0.05.

The hypothesis testing results reveal that personal factors among teachers in Mueang District, Saraburi Province, which significantly differ, include gender, age, family status, education level, years of service, average monthly income, income sufficiency, debt burden, and health status. These factors have a statistically significant effect on retirement preparedness among teachers in Mueang District, Saraburi Province, at a significance level of 0.05.

Furthermore, attitudinal factors among teachers working in Mueang District, Saraburi Province, including knowledge, understanding, and behavior, differ significantly and have a statistically significant effect on retirement preparedness among teachers working in Mueang District, Saraburi Province, at a significance level of 0.05.

Keywords: Attitudinal factors, Factors influencing retirement preparedness.

บทนำ

สำหรับประเทศไทยมิติด้านผู้สูงอายุที่กำลังก้าวสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุ หรือ Aging Society มาตั้งแต่ปี 2550 และปี 2564 ไทยได้ก้าวสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ หรือ Aged Society และจะกลายเป็นสังคมสูงอายุระดับสุดยอด หรือ Super-aged Society ในเวลาไม่เกิน 15 ปีข้างหน้า การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอายุของประชากรในประเทศไทยในรอบ 50 ปีที่ผ่านมา(Ageing Society กระแสโลก – อาเซียน, 2562)

และเนื่องจากการเกษียณอายุเป็นเหตุการณ์การณที่สำคัญในชีวิตของผู้ที่มีอายุใกล้เข้าสู่วัย 60 ปี รวมถึงเราทุกคนที่ไม่สามารถปฏิเสธได้ เมื่อเราต้องก้าวสู่วัยแห่งการเกษียณ ความคิด ความรู้สึก แต่ละบุคคลก็มีทัศนคติและความพร้อมที่แตกต่างกันไป เนื่องจากมีปัจจัยหลายอย่างที่มีผลต่อการตัดสินใจ บางคนอาจไม่สามารถยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุ ซึ่งผลการวิจัยอาจเป็นแนวทางในการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากรวัยก่อนเกษียณอายุได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุ จึงเป็นเรื่องที่จำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งที่จะใช้ชีวิตในบั้นปลายอย่างมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และไม่เป็นภาระของผู้ใด และประเด็นที่ผู้วิจัยสนใจทำการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ที่เกี่ยวกับการเตรียมตัว เตรียมพร้อมของบุคคลก่อนวัยเกษียณ พฤติกรรมที่ต้องรู้ สิ่งที่ต้องรู้ สิ่งที่ต้องเข้าใจในผลกระทบในเรื่องนี้ และทัศนคติที่จำเป็นในการเตรียมความพร้อมในวัยเกษียณอายุ ผู้ที่ใกล้ที่เกษียณอายุ หรือที่เกษียณอายุไปแล้ว หรือทุกๆ ท่าน สามารถรับได้งานวิจัยนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล และใช้ข้อมูลจากครูในอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี ในปี พ.ศ.2567 เป็นตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมก่อนการเกษียณอายุการทำงานของครูในอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี
2. เพื่อศึกษาทัศนคติที่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมก่อนการเกษียณอายุการทำงานของครูในอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมก่อนการเกษียณอายุการทำงานของครูในอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี

สมมุติฐานการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดสมมุติฐานในการวิจัย ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของครูในอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี ที่แตกต่างกัน ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพของครอบครัว ระดับการศึกษา อายุงาน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ความเพียงพอของรายได้ ภาระหนี้สิน และภาวะสุขภาพ มีผลต่อการเตรียมความพร้อมก่อนการเกษียณอายุการทำงานของครูในอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี
2. ทัศนคติที่แตกต่างกันของครูที่ทำงานในอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี ได้แก่ ความรู้ด้าน ความเข้าใจ และพฤติกรรม มีผลต่อการเตรียมความพร้อมก่อนการเกษียณอายุการทำงานของครูในอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุของครูในอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของงานวิจัยประกอบด้วย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลและทัศนคติของครูในอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี ที่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมก่อนการเกษียณอายุการทำงาน

ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย ตัวแปรต้น ได้แก่ 1.ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ และ 2.ปัจจัยด้านทัศนคติ

ตัวแปรตาม คือ การเตรียมความพร้อมก่อนการเกษียณอายุการทำงาน

2. ขอบเขตด้านประชากรศาสตร์

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยสุ่มตัวอย่าง (Nonprobability Sampling) แบบการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) จากประชากรที่ใช้ศึกษา คือ ครูในอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี จำนวน 1,146 คน (ที่มา : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสระบุรี กระทรวงศึกษาธิการ, ข้อมูล ณ วันที่ 31/03/2567) โดยทำการกำหนดขนาดตัวอย่างจากสูตรของ Taro Yamane (Yamane, 1970)

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ทำการศึกษาและดำเนินการวิจัยระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2567 - เมษายน 2567 รวมระยะเวลา 3 เดือน

นิยามที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันของคำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการทำวิจัยเป็น ดังนี้

ครูในอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี หมายถึง อาชีพข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานสำหรับในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี

ทัศนคติ หมายถึง ความสัมพันธ์ที่คาบเกี่ยวกันระหว่างความรู้สึก และความเชื่อหรือการรู้ของบุคคลกับแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมไปทางใดทางหนึ่งต่อเป้าหมายของทัศนคตินั้น

การเตรียมความพร้อมด้านจิตใจ หมายถึง การเตรียมความพร้อมทางด้านจิตใจก่อนการเกษียณอายุ

การเตรียมความพร้อมด้านร่างกาย หมายถึง เป็นการดูแลสุขภาพร่างกายให้แข็งแรง

การเตรียมความพร้อมด้านการใช้เวลาว่าง หมายถึง การมีกิจกรรมจะช่วยให้ผู้เกษียณอายุมีความพึงพอใจในชีวิต

การเตรียมความพร้อมด้านการเงิน หมายถึง เป็นการทำการวางแผนและเตรียมตัวในด้านการเงินเพื่อให้สามารถจัดการกับสถานการณ์การเงินที่เกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างเหมาะสม

การเตรียมความพร้อมด้านที่อยู่อาศัย หมายถึง เป็นการวางแผนด้านที่อยู่อาศัยและลักษณะการครอบครองที่อยู่อาศัย

เกษียณอายุ หมายถึง ครบกำหนดอายุรับราชการ หรือสิ้นกำหนดเวลารับราชการ

การเตรียมการเกษียณอายุ หมายถึง กิจกรรมที่ข้าราชการผู้เตรียมการเกษียณอายุปฏิบัติ และได้วางแผนปฏิบัติในด้านต่างๆ เช่น ด้านการเงิน ด้านสุขภาพและรักษาพยาบาล ด้านท่องเที่ยวและพักผ่อน

การวางแผนทางการเงินเพื่อเตรียมการเกษียณอายุ หมายถึง การวางแผนเกี่ยวกับการลงทุนทางการเงินจากแหล่งรายได้ ในรูปแบบต่างๆจากเครื่องมือทางการเงินที่นิยมศัพท์ในหน้า ให้เพียงพอกับรายจ่ายที่จะเกิดขึ้นภายหลังการเกษียณอายุ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

คาดว่าจะผลจากงานวิจัยจะให้ประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. ผลการวิจัยนี้จะทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุของครูในอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี ในด้านทัศนคติ ด้านความรู้ ด้านความเข้าใจ ด้านพฤติกรรม และทราบถึงการเตรียมความพร้อมด้านจิตใจ การเตรียมความพร้อมด้านร่างกาย การเตรียมความพร้อมด้านการเงิน การเตรียมความพร้อมด้านการใช้เวลาว่าง และการเตรียมความพร้อมด้านที่พักอาศัย
2. เพื่อเป็นแนวทางให้กับบุคคลที่ใกล้เกษียณอายุ เป็นแนวทางการวางแผน ปรับตัว และเป็นแนวทางการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุ เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตหลังเกษียณที่ดี
3. สำหรับนักวิจัย นักศึกษา หรือผู้สนใจทั่วไป สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการศึกษา

หลักการ แนวคิด ทฤษฎี

แนวคิดทฤษฎีด้านประชากรศาสตร์ (Wagner, 2015; ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ & สุวิมล เสงพัฒนา, 2557; นครินทร์ เจียวสว่าง, 2558; มุกดา โคหวกุล, 2559; สถาบันวิจัยเพื่อการประเมินและออกแบบนโยบาย, 2556 ; สุริยาพร จันทรเจริญ, 2555) กล่าวว่า ลักษณะความแตกต่างทางประชากรเป็นปัจจัยพื้นฐานของพฤติกรรมมนุษย์ ในงานวิจัยส่วนใหญ่เริ่มต้นการวิเคราะห์ด้วยตัวแปรทางด้านประชากร เช่น เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และ เขตที่อยู่อาศัย เช่น ในการศึกษาถึงตัวแปรทางประชากรที่มีต่อพฤติกรรมการออม

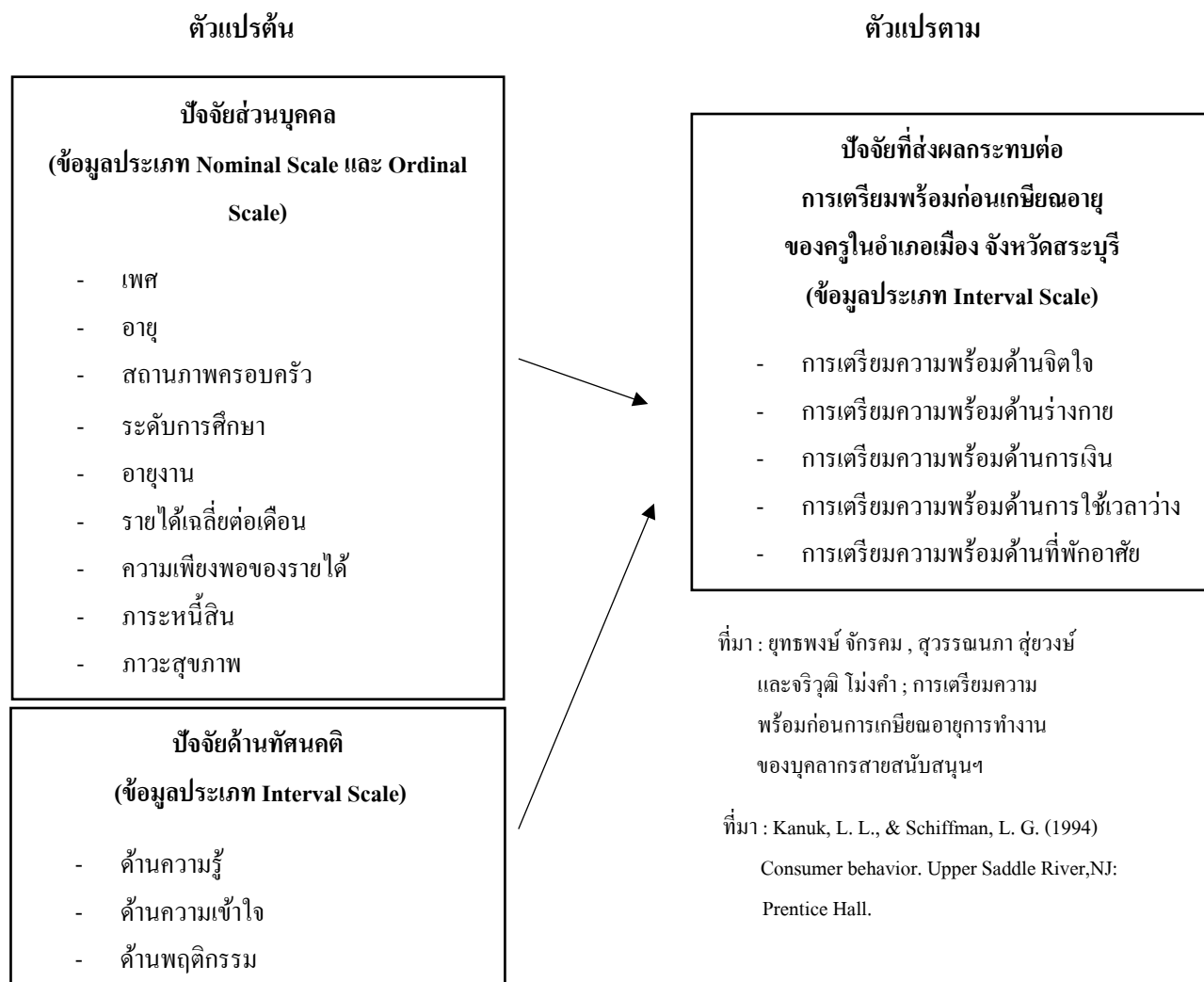
แนวคิดทฤษฎีด้านทัศนคติ และพฤติกรรม (KAP) (สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, 2533) กล่าวว่า ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรม (KAP) ประกอบด้วยความรู้ (Knowledge) ทัศนคติ (Attitude) และพฤติกรรมหรือการยอมรับปฏิบัติ (Behavior Or Practice) ของผู้รับสารซึ่งอาจส่งผล กระทบต่อสังคมต่อไปจากการรับสารนั้นๆ การเปลี่ยนแปลงทั้ง 3 ตัวแปรนี้ จะเกิดขึ้นในลักษณะต่อเนื่อง คือ เมื่อผู้รับสารได้รับสารก็จะเกิดความรู้ เมื่อเกิดความรู้ก็จะส่งผลให้เกิดทัศนคติ และขั้นสุดท้าย คือ ก่อให้เกิดการกระทำ

แนวคิดทฤษฎีด้านการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุ วรพรรณ ชัยชื่อ (2556) กล่าวว่า การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ ถือเป็นการวางแผนชีวิตอย่างหนึ่งที่มีเป้าหมายอยู่ที่การประสบความสำเร็จและความสุขใน

ชีวิต ซึ่งแบ่งช่วงชีวิตของบุคคลออกเป็น 3 ช่วง คือ วัยเด็ก วัยผู้ใหญ่ และวัยสูงอายุ ซึ่งช่วงวัยสูงอายุ ถ้ามีการวางแผน และเตรียมพร้อมเป็นอย่างดีจะทำให้มีความสุขในการใช้ชีวิตหลังเกษียณ

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ ที่ได้นำมาศึกษาสามารถกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ได้ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูที่ปฏิบัติงานในเขต อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี รวมทั้งสิ้น 1,146 คน (ที่มา : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสระบุรี กระทรวงศึกษาธิการ, ข้อมูล ณ วันที่ 31/03/2567) โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) เพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม โดยผู้วิจัย กำหนดขนาดตัวอย่างอ้างอิงสูตร โดยใช้หลักการ (Taro Yamane, 1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และมีค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ไม่เกินที่ระดับ 0.05 ดังสูตรคำนวณต่อไปนี้ ดังนี้

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

กำหนดให้

n	คือ	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง
N	คือ	จำนวนประชากรที่ใช้ในการศึกษา (1,146 คน)
e	คือ	ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ ของกลุ่มตัวอย่างที่มีค่าเท่า 0.05 หรือ 5% สำหรับการศึกษานี้

$$\text{แทนค่า} \quad n = \frac{n = 1,146}{1 + 1,146 (0.05)^2} = 296.91$$

จะได้ขนาดตัวอย่าง (n) = 297 คน ทั้งนี้ เพื่อป้องกันความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นจากการตอบแบบสอบถาม ไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงได้จัดทำแบบสอบถามสำหรับงานวิจัยครั้งนี้เพิ่มขึ้น โดยทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 400 คน เพื่อให้ได้ผลการวิเคราะห์สมมติฐานที่มีความแม่นยำยิ่งขึ้น

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุของครูในอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยแบบสอบถาม ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ส่วนที่ 2 การศึกษาทัศนคติ ส่วนที่ 3 การเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุ และส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยหรือแบบสอบถาม ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.2.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านทัศนคติ และการวางแผนการเงินก่อนเกษียณอายุ

3.2.2 ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบสอบถาม จากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับส่วนบุคคล ด้านทัศนคติ และการวางแผนการเงินก่อนเกษียณอายุ เพื่อนำมาปรับปรุงและสร้างแบบสอบถาม

3.2.3 สร้างแบบสอบถามตามหลักเกณฑ์ให้ครอบคลุมเนื้อหา โดยศึกษาจากแบบสอบถามและแบบทดสอบต่างๆ ที่มีลักษณะใกล้เคียง โดยผู้วิจัยได้ตรวจสอบความชัดเจนในการสื่อสารและการสื่อความหมายของภาษาคำ

3.2.4 นำแบบสอบถามที่มีการปรับปรุงและแก้ไขแล้วไปเก็บข้อมูลจริง การวิจัยนี้ได้สร้างแบบสอบถามขึ้นโดยใช้กรอบแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นพื้นฐานในการสร้างแบบสอบถาม โดยแบบสอบถามประกอบไปด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล (9 ข้อ)

เป็นคำถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพครอบครัว ระดับการศึกษา อายุงาน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ความเพียงพอของรายได้ ภาระหนี้สิน และภาวะสุขภาพ ซึ่งเป็นคำถามที่มีหลายคำตอบให้เลือก (Multiple Choice Questions) จำนวน 8 ข้อ และคำถามช่องทำเครื่องหมายให้เลือก (Checkboxes) จำนวน 1 ข้อ รวมทั้งสิ้น 9 ข้อ

ส่วนที่ 2 การศึกษาทัศนคติ (8 ข้อ)

เป็นคำถามข้อมูลเกี่ยวกับด้านทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ด้านความรู้ ด้านความเข้าใจ และด้านพฤติกรรมที่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมก่อนการเกษียณอายุ ซึ่งเป็นคำถามวัดระดับทัศนคติ (Likert Scale) รวมทั้งสิ้น 8 ข้อ

ส่วนที่ 3 การเตรียมพร้อมก่อนเกษียณอายุ (10 ข้อ)

เป็นคำถามข้อมูลเกี่ยวกับการเตรียมพร้อมก่อนเกษียณอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย การเตรียมพร้อมในด้านจิตใจ การเตรียมพร้อมด้านร่างกาย การเตรียมพร้อมด้านการเงิน การเตรียมพร้อมด้านการใช้เวลาว่าง และการเตรียมพร้อมด้านที่พักอาศัยที่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมก่อนการเกษียณอายุ ซึ่งเป็นคำถามวัดระดับทัศนคติ (Likert Scale) รวมทั้งสิ้น 10 ข้อ

การทดสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษานี้ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้ การหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาจัดทำขึ้นจากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของข้อคำถามในแบบสอบถาม ตามตรงจุดมุ่งหมายของการศึกษานี้หรือไม่ ปรับปรุงแก้ไขให้แบบสอบถามมีความเที่ยงตรงต่อไป ถัดมานำแบบประเมิน IOC เสนอต่อที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Congruence) ที่มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป เพื่อแสดงให้เห็นว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อมั่นเพียงพอ หลังจากนั้นก็นำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อดำเนินการในขั้นตอนต่อไป สำหรับการทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้หาความเชื่อมั่น โดยนำแบบสอบถามไปทดสอบกับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาจำนวน 30 ชุด โดยนำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาช (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเที่ยง มีค่าเท่ากับ 0.94 ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ที่ยอมรับ (คือค่า 0.80) แสดงว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อมั่นเพียงพอ จึงนำแบบสอบถามมาใช้เป็นแบบสอบถามฉบับจริง และนำแบบสอบถามที่ได้ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และการทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) แล้วไปแจกกลุ่มตัวอย่างที่ได้ทำการสุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษา ดังนี้

1. แจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง ครูในอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี โดยอิเล็กทรอนิกส์ (Google Form) และส่งผ่านช่องทางสังคมออนไลน์ต่างๆ เช่น Line , Facebook เป็นต้น โดยมีระยะเวลาการเก็บแบบสำรวจอยู่ช่วงเดือน กุมภาพันธ์ 2567 - เมษายน 2567 รวมระยะเวลา 3 เดือน

2. เมื่อได้รับการตอบรับแบบสอบถามครบถ้วนตามกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ 400 อย่างครบถ้วน จึงนำแบบสอบถามทั้งหมดไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างครบถ้วนเสร็จสิ้น ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลทั้งหมดมาตรวจสอบแบบสอบถามทีละชุด เพื่อพิจารณาความถูกต้องของคำตอบในแต่ละประเด็นนั้นๆ พร้อมทั้งกำหนดรหัสเพื่อนำมาใช้ในการคำนวณทางสถิติ โดยผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Statistic Package for Social Science หรือ (SPSS) เป็นเครื่องมือในการประมวลผล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมี ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1.1 ใช้ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าความถี่ (Frequency) กับตัวแปรที่มีระดับการวัดเชิงกลุ่ม ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพครอบครัว ระดับการศึกษา อายุงาน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ความเพียงพอของรายได้ ภาระหนี้สิน และภาวะสุขภาพ

1.2 ใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) กับตัวแปรที่มีระดับการวัดเชิงประมาณ ได้แก่ ปัจจัยด้านทัศนคติ และการเตรียมพร้อมก่อนเกษียณอายุ

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

2.1 เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุของครูในอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพครอบครัว ระดับการศึกษา อายุงาน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ความเพียงพอของรายได้ ภาระหนี้สิน และภาวะสุขภาพ โดยใช้การทดสอบแบบวิเคราะห์ด้วยข้อมูลสถิติความแปรปรวนทางเดียว One-way ANOVA หรือ F-test และใช้การทดสอบวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับคำตอบแบบหลายคำตอบ (Multiple Response Analysis)

2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยด้านทัศนคติที่ส่งผลต่อการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุของครูในอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี โดยใช้การทดสอบแบบการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุของครูในอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี ได้ดังต่อไปนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เพศ พบว่า พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 42.3 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 40.5 และเพศวิถี (กลุ่มเพศทางเลือก) จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 17.3 ตามลำดับ

- อายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 25–40 ปี จำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 41.3 รองลงมา คือ ช่วงอายุ 40 –55 ปี จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 36.3 ลำดับที่สาม ได้แก่ ช่วงอายุ 55 ปีขึ้นไป จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 12.3 และลำดับสุดท้าย ได้แก่ ช่วงอายุต่ำกว่า 25 ปี จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 10.3 ตามลำดับ

- สถานภาพครอบครัว พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในสถานภาพโสด จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมา ได้แก่ สถานภาพสมรส จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 36.5 ลำดับที่สาม ได้แก่ สถานภาพหย่าร้าง จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 และลำดับสุดท้าย ได้แก่ สถานภาพหม้าย จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ

1.0 ตามลำดับ

- ระดับการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 326 คน คิดเป็นร้อยละ 81.5 รองลงมา ได้แก่ ระดับการศึกษาในระดับปริญญาโท จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 17.5 และระดับการศึกษาในระดับปริญญาเอก จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0 ตามลำดับ

- อายุงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 46.0 รองลงมา ได้แก่ อายุงานอยู่ในช่วง 6-10 ปี จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 24.8 ลำดับที่สาม ได้แก่ อยู่ในช่วง 1-5 ปี จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 19.5 และลำดับสุดท้าย ได้แก่ อายุงานอยู่ในช่วงต่ำกว่า 1 ปี จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 9.8 ตามลำดับ

- รายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ในช่วง 15,000-25,000 บาท จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 32.8 รองลงมา ได้แก่ มีรายได้ในช่วง 25,001-35,000 บาท จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 28.3 ลำดับที่สาม ได้แก่ รายได้ในช่วง 35,001-45,000 บาท จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 21.8 และลำดับสุดท้าย ได้แก่ รายได้ในช่วง 45,001 บาทขึ้นไป จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 17.3 ตามลำดับ

- ความเพียงพอของรายได้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความเพียงพอของรายได้เพียงพอแต่ไม่เหลือเก็บ จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 35.5 รองลงมา ได้แก่ ความเพียงพอของรายได้ที่ไม่แน่นอน จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 ลำดับที่สาม ได้แก่ ความเพียงพอของรายได้ที่เพียงพอจนเหลือเก็บ จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 21.8 และลำดับสุดท้าย ได้แก่ มีความเพียงพอของรายได้ที่ไม่เพียงพอจนเป็นหนี้สิน จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 17.8 ตามลำดับ

- ภาระหนี้สิน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีภาระหนี้สินเกิดจากบัตรเครดิต/ สินเชื่อธนาคาร จำนวน 278 คน คิดเป็นร้อยละ 69.5 รองลงมา ได้แก่ ภาระหนี้สินเกิดจากค่าใช้จ่ายในครอบครัว จำนวน 258 คน คิดเป็นร้อยละ 64.0 ลำดับที่สาม ได้แก่ ภาระหนี้สินเกิดจากการเช่า/ ซื้อยานพาหนะหรือสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ จำนวน 242 คน คิดเป็นร้อยละ 60.5 ลำดับที่สี่ ได้แก่ ภาระหนี้สินเกิดจากการเช่า/ ซื้อบ้าน ที่ดิน จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 30.8 ลำดับที่ห้า ได้แก่ ไม่มีภาระหนี้สิน จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 14.8 และลำดับสุดท้าย คือ ภาระหนี้สินที่เกิดจากอื่นๆ ได้แก่ สหกรณ์ออมทรัพย์, กยศ. , ค่าเล่าเรียนตนเอง จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3 ตามลำดับ

- ภาวะสุขภาพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีภาวะสุขภาพไม่มีโรคประจำตัว สุขภาพแข็งแรง จำนวน 234 คน คิดเป็นร้อยละ 58.5 รองลงมามีภาวะสุขภาพเจ็บป่วยบ้างเล็กน้อย จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 32.0 และมีภาวะสุขภาพมีโรคประจำตัว สุขภาพไม่แข็งแรง จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 9.5 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยด้านทัศนคติที่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุของครูในอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านความเข้าใจ และด้านพฤติกรรม โดยปัจจัยด้านทัศนคติในภาพรวมที่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุของครูในอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี อยู่ในระดับ ปานกลาง ($X = 3.5132$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านความเข้าใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($X = 4.3562$) รองลงมา คือ ด้านพฤติกรรม ($X = 3.1358$) และด้านความรู้ ($X = 3.0475$) ตามลำดับ หากสรุปเป็นรายด้าน ได้ดังนี้

- ปัจจัยด้านความรู้ที่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุของครูในอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($X = 3.047$) หากพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านร่างกายในการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุของครูในอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี อยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด 3 ด้าน โดยมีระดับความเห็นในข้อมูลเรื่องท่านมีข้อมูลวิธีการจัดสรรเงินเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตหลังในยามเกษียณอายุได้อย่างไม่เดือดร้อนอยู่ในระดับมากที่สุด ($X = 3.09$) รองลงมา คือ ข้อมูลในเรื่องปัจจุบันท่านมีการศึกษาเพิ่มเติมความรู้เกี่ยวกับโภชนาการเพื่อการมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงสมบูรณ์ในยามเกษียณอายุ ($X = 3.05$) และข้อมูลในเรื่องท่านได้มีการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ที่จะเกิดขึ้นในวัยสูงอายุ ($X = 3.01$) ตามลำดับ

- ปัจจัยด้านความเข้าใจที่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุของครูในอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($X = 4.3562$) หากพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความเข้าใจในการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุของครูในอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 ด้าน และระดับมาก จำนวน 1 ด้าน เช่นกัน โดยมีระดับความเห็นในข้อมูลเรื่องท่านเชื่อว่าการดูแลสุขภาพร่างกายให้แข็งแรงสมบูรณ์ก่อนถึงวัยเกษียณอายุเป็นสิ่งจำเป็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($X = 4.72$) และข้อมูลในเรื่องท่านคิดว่าในยามเกษียณ ท่านจะสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงได้ ($X = 4.00$) ตามลำดับ

- ปัจจัยด้านความพฤติกรรมที่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุของครูในอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($X = 3.1358$) หากพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านพฤติกรรมในการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุของครูในอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี อยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด 3 ด้าน โดยมีระดับความเห็นในข้อมูลเรื่องท่านได้มีการฝึกการลดความเครียด ความวิตกกังวลด้วยวิธีต่างๆ เช่น การอ่านหนังสือ การนั่งสมาธิ การฟังเพลง ฯลฯ อยู่ในระดับมากที่สุด ($X = 3.28$) รองลงมา คือ ข้อมูลในเรื่องท่านออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ และจะอย่างต่อเนื่อง ($X = 3.10$) และข้อมูลในเรื่องท่านปรับนิสัยการรับประทานอาหารเพื่อป้องกันโรค และส่งเสริมสุขภาพ ($X = 3.03$) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเตรียมพร้อมก่อนเกษียณอายุที่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุของครูในอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี ได้แก่ การเตรียมความพร้อมด้านจิตใจ การเตรียมความพร้อมด้านร่างกาย การเตรียมความพร้อมด้านการเงิน การเตรียมความพร้อมด้านการใช้เวลาว่าง และการเตรียมความพร้อมด้านที่พักอาศัย โดยปัจจัยที่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุของครูในอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($X = 3.4751$) หากพิจารณารายด้าน พบว่า การเตรียมพร้อมก่อนเกษียณอายุของครูในอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี อยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ด้าน และระดับปานกลาง จำนวน 2 ด้าน โดยมีระดับความเห็นการเตรียมความพร้อมด้านจิตใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($X = 4.0500$) รองลงมา คือ การเตรียมความพร้อมด้านร่างกาย ($X = 4.0025$) การเตรียมความพร้อมด้านที่พักอาศัย ($X = 3.4275$) การเตรียมความพร้อมด้านการใช้เวลาว่าง ($X = 2.9769$) และการเตรียมความพร้อมด้านการเงิน ($X = 2.9188$) ตามลำดับ หากสรุปเป็นรายด้าน ได้ดังนี้

- การเตรียมความพร้อมด้านจิตใจที่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุของครูในอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($X = 4.0500$) หากพิจารณารายด้าน พบว่า การเตรียมความพร้อมด้านจิตใจก่อนเกษียณอายุของครูในอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี อยู่ในระดับมากที่สุดทั้งหมด 2 ด้าน โดยมีระดับความเห็นท่านคิดว่า การเกษียณอายุทำให้ท่านมีเวลาพักผ่อน และทำกิจกรรมได้เพิ่มมากขึ้นอยู่ในระดับมากที่สุด (X

= 4.06) และรองลงมา คือ ท่านได้เตรียมใจยอมรับความเสื่อมถอยของร่างกายเมื่อสู่วัยสูงอายุ ($X = 4.04$) ตามลำดับ

- การเตรียมความพร้อมด้านร่างกายที่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุของครูในอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($X = 4.0025$) หากพิจารณารายด้าน พบว่า การเตรียมความพร้อมด้านร่างกายก่อนเกษียณอายุของครูในอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 ด้าน และระดับปานกลาง จำนวน 1 ด้านโดยมีระดับความเห็นท่านคิดว่า การเสื่อมถอยของร่างกายเป็นเรื่องที่ปกติเมื่อมีอายุที่มากขึ้นอยู่ในระดับมากที่สุด ($X = 4.74$) และรองลงมา คือ ท่านให้ความสำคัญในการตรวจสุขภาพประจำปี และทำต่อเนื่อง ($X = 3.26$) ตามลำดับ

- การเตรียมพร้อมด้านการเงินที่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุของครูในอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($X = 2.9188$) หากพิจารณารายด้าน พบว่า การเตรียมพร้อมด้านการเงินก่อนเกษียณอายุของครูในอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี อยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด 2 ด้าน โดยมีระดับความเห็นท่านแบ่งจัดสรรเงินส่วนหนึ่งไว้สำหรับในยามเกษียณอายุอยู่ในระดับมากที่สุด ($X = 3.15$) และรองลงมา คือ ท่านได้เตรียมใจยอมรับความเสื่อมถอยของร่างกายเมื่อสู่วัยสูงอายุ ($X = 2.69$) ตามลำดับ

- การเตรียมพร้อมด้านการใช้เวลาว่างที่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุของครูในอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($X = 2.9769$) หากพิจารณารายด้าน พบว่า การเตรียมพร้อมด้านการใช้เวลาว่างก่อนเกษียณอายุของครูในอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี อยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด 2 ด้าน โดยมีระดับความเห็นท่านเตรียมศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับงานอดิเรกที่ตรงกับความสนใจของตนเอง และเหมาะสมกับวัยสูงอายุอยู่ในระดับมากที่สุด ($X = 3.04$) และรองลงมา คือ ท่านเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ก่อนถึงในยามเกษียณอายุ เพื่อสร้างความเคยชิน ซึ่งจะกลายเป็นแบบแผนในการดำเนินชีวิตภายหลังเมื่อถึงในยามเกษียณอายุ ($X = 2.9$) ตามลำดับ

- การเตรียมพร้อมด้านที่พักอาศัยที่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุของครูในอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($X = 3.4275$) หากพิจารณารายด้าน พบว่า การเตรียมพร้อมด้านที่พักอาศัยก่อนเกษียณอายุของครูในอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี อยู่ในระดับมาก จำนวน 1 ด้าน และระดับปานกลาง จำนวน 1 ด้าน โดยมีระดับความเห็นท่านเตรียม/วางแผนในการปฏิบัติตน เมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุเพื่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีในการอยู่ร่วมกับครอบครัวอยู่ในระดับมากที่สุด ($X = 3.59$) และรองลงมา คือ ท่านเตรียม/วางแผนจัดสภาพภายในบ้านให้เหมาะสมกับวัยผู้สูงอายุ เช่น ห้องนอนอยู่ชั้นล่าง วัสดุปูพื้นไม่ลื่น ($X = 3.27$) ตามลำดับ

ผลทดสอบสมมติฐาน โดยงานวิจัยนี้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของครูในอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพของครอบครัว ระดับการศึกษา อายุงาน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ความเพียงพอของรายได้ ภาระหนี้สิน และภาวะสุขภาพ มีผลต่อการเตรียมความพร้อมก่อนการเกษียณอายุการทำงานของครูในอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1 พบว่า เพศ ต่างกัน มีผลต่อการเตรียมความพร้อมก่อนการเกษียณอายุการทำงาน แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 ยกเว้นในเรื่องการเตรียมพร้อมด้านร่างกาย ที่ไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05

- อายุ สถานภาพครอบครัว ระดับการศึกษา อายุงาน รายได้เฉลี่ย ความเพียงพอของรายได้ และความเพียงพอของรายได้ ต่างกัน มีผลต่อการเตรียมความพร้อมก่อนการเกษียณอายุการทำงาน แตกต่างกัน ณ ระดับ

นัยสำคัญ 0.05

- ภาระหนี้สิน ผลการศึกษา พบว่า ครูในอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี มีภาระหนี้สินที่มากที่สุด ในเรื่องบัตรเครดิต/ สินเชื่อธนาคาร จำนวน 278 คน คิดเป็นร้อยละ 69.5 รองลงมา ได้แก่ ภาระหนี้สินเกิดจากการเช่า/ ซื้อยานพาหนะหรือสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ จำนวน 242 คน คิดเป็นร้อยละ 60.5 ลำดับที่สี่ ได้แก่ ภาระหนี้สินเกิดจากการเช่า/ ซื้อบ้าน ที่ดิน จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 30.8 ลำดับที่ห้า ได้แก่ ไม่มีภาระหนี้สิน จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 14.8 และลำดับสุดท้าย คือ ภาระหนี้สินที่เกิดจากอื่นๆ ได้แก่ สหกรณ์ออมทรัพย์, กยศ. , ค่าเล่าเรียนตนเอง จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3 ตามลำดับ จำแนกตาม ภาระหนี้สิน ด้วยการทดสอบวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับคำตอบแบบหลายคำตอบ (Multiple Response Analysis) ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

สมมติฐานที่ 2 ทักษะคติของครูที่ทำงานในอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี ได้แก่ ด้านความรู้ ความเข้าใจ และพฤติกรรม มีผลต่อการเตรียมความพร้อมก่อนการเกษียณอายุการทำงานของครูในอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2 พบว่า ด้านความรู้ ด้านความเข้าใจ และด้านพฤติกรรม มีผลต่อการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุของครูในอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี ในทุกๆด้านของตัวแปรต้นปัจจัยด้านทัศนคติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการศึกษานี้

1. เสนอให้จัดกิจกรรมบริการคำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ และเผยแพร่ข้อมูลเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการเกษียณอายุ ดังนี้

1.1 การอบรมและสัมมนา จัดการอบรมและสัมมนาเกี่ยวกับการลงทุนและออมเงินที่เหมาะสมสำหรับการเกษียณอายุ

1.2 บรรยายการเพื่อการสังคม สร้างพื้นที่สำหรับผู้สูงอายุมารวมตัวกัน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในการเตรียมความพร้อมสำหรับการเกษียณอายุ

1.3 การให้คำปรึกษา จัดบริการให้คำปรึกษาเฉพาะเรื่องการเงิน กฎหมาย และสุขภาพทั้งร่างกายและจิตใจ เพื่อช่วยให้ผู้สูงอายุมีความเข้าใจและเตรียมความพร้อมอย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาการเตรียมตัวเกษียณอายุของบุคลากรในรูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่จะสามารถรับรู้ถึงความต้องการของบุคลากรอย่างแท้จริง การใช้เชิงลึกในข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์หรือการสำรวจความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในช่วงชีวิตหลังเกษียณอายุ ช่วยให้โรงเรียน และองค์กรต่างๆ เข้าใจถึงความต้องการและปัญหาที่อาจเกิดขึ้น เพื่อให้สามารถพัฒนานโยบาย และการเตรียมความพร้อมที่เหมาะสมกับบุคลากรได้อย่างเหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2566). กรมกิจการผู้สูงอายุ (ผส.)
ค้นหาเมื่อ 29 กุมภาพันธ์ 2667 https://www.dop.go.th/th/news_hr/12/298
- จิณณรัตน์ วราบุญนาภิรมย์. (2558). การเตรียมความพร้อมการเกษียณอายุของพนักงานบริษัท ยูเซ็น โลจิสติกส์ (ประเทศไทย) จำกัด., ปรินูญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ และสุวิมล เสงพัฒนา. (2557). การออม ความมั่งคั่ง และบำนาญผู้สูงอายุสำหรับครัวเรือนไทย, คณะกรรมการสภาพัฒน์แห่งชาติ.
- ธนาคารกรุงเทพ. (2562). Ageing Society กระแสโลก – เอเชีย และบริบทของไทย
ค้นหาเมื่อ 1 กุมภาพันธ์ 2667 <https://www.bangkokbanksme.com/en/17817>
- นกรินทร์ เจียรวาส์. (2558). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมเพื่อวัยเกษียณ: กรณีศึกษาข้าราชการกรมโยธาธิการและผังเมือง (การค้นคว้าอิสระ). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ประเสริฐ สิทธิจิรพัฒน์. (2562). การเตรียมความพร้อมและการปรับตัวเพื่อการเกษียณอายุของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. ปรินูญบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ปานิสรา ไสวรรณไพบูลย์. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการวางแผนเกษียณของพนักงานการไฟฟ้านครหลวง. วารสารบัณฑิตศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
- พลอยพัชร กิจเจริญเกษม. (2557). ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการวางแผนการเกษียณอายุของพนักงานในเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร (การค้นคว้าอิสระ). ปรินูญบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- มธุริน วรศักดิ์. (2550). ปัจจัยทางชีวิตสังคมทัศนคติต่อการเกษียณอายุและบุคลิกภาพกับการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุทำงาน : ศึกษาเฉพาะกรณีพนักงานสายปฏิบัติการธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิตสาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มุกดา ไควหกุล. (2559). พฤติกรรมการบริหารการเงินส่วนบุคคลของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี. ปรินูญบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- รัศมีจันทร์ ขวัญเมือง. (2561). ผลกระทบของทักษะทางการเงินที่มีต่อสถานะหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. ปรินูญบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

- วีระชาติ กิเลนทอง. (2555). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการผลิตรวมของประเทศไทยหลังวิกฤติเศรษฐกิจการเงิน ปี 2540 สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์, วิจัยและนวัตกรรม.
- ศฤพรณ อิงอนุรักษวงศ์. (2559). การเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุราชการของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีเขต 3 (การค้นคว้าอิสระ). หลักสูตรพาณิชยศาสตร์และการจัดการ, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2542). องค์การและการจัดการ ฉบับสมบูรณ์ (ปรับปรุงใหม่). กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศูนย์วิจัยธนาคารออมสิน. (2566). ภาพรวมพฤติกรรมออมของไทย
ค้นหาเมื่อ 14 กุมภาพันธ์ 2667 <https://www.gsb.or.th/gsbresearch/>
- สิริลักษณ์ วรรณกุล. (2559). การวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณของนายหน้าอิสระสินเชื่อเพื่ออยู่อาศัยกรณีศึกษาของธนาคารทหารไทย. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเทศไทย
- เสาวรณย์ ญาณสุธี. (2559). การเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุราชการของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก (การค้นคว้าอิสระ). วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.